

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8873/2024
16.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Марија Јоксовић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Анкица Мишков, адвокат из ..., ради развода брака, вршења родитељског права, одржавања личних контаката и издржавања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 20/24 од 17.01.2024. године, у седници одржаној 16.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 20/24 од 17.01.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули П2 258/2022 од 12.10.2023. године, ставом првим изреке, разведен је брак закључен 09.06.2012. године у ... између странака, који брак је уписан у матичну књигу венчаних за матично подручје ... под текућим бројем .. за годину 2012. Ставом другим изреке, за самосталног вршиоца родитељског права у односу на заједничку децу странака мал. ВВ, мал. ГГ и мал. ДД одређена је мајка, која ће родитељско право вршити на адреси пребивалишта. Ставом трећим изреке, уређен је начин одржавања личних односа оца са заједничком децом, тако што ће се одвијати на начин да ће сво троје деце заједно, почев од правноснажности пресуде, сваке друге недеље у периоду од четвртка увече (после завршетка школе) до недеље увече боравити у домаћинству оца и сваке недеље када не бораве код оца викендом (период од четвртка до недеље) у периоду од среде увече (после школе) уз ноћење до четвртка до поласка у школу боравиће у домаћинству оца, половину зимског и половину летњег распуста боравити у домаћинству оца, државне празнике сваке парне године боравиће код оца, а непарне код мајке, верске празнике сваке непарне године код оца, а парне године код мајке, рођендане према договору странака као родитеља и у складу са жељама деце. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да на име доприноса издржавању заједничке деце плаћа за свако дете по 5.000,00 динара почев од 12.10.2023. године па убудуће, редовно до 05. у месецу за текући месец, а доспеле рате у року од 15 дана, убудуће редовно, док

за то постоје законски услови. Ставом петим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 20/24 од 17.01.2024. године, одбијена је жалба и првостепена пресуда потврђена у побијаном делу одлуке о вршењу родитељског права.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ...10/23) и оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Образложење другостепене пресуде садржи оцену свих жалбених навода који су од одлучног значаја, па њеним доношењем није учињена битна повреда из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су закључиле брак 09.06.2012. године и за време трајања брака рођено је троје деце, мал. ВВ ...2012. године, мал. ГГ ...2014. године и мал. ДД ...2019. године. Заједница живота странака престала је јула 2022. године, када се тужила иселила из заједничког домаћинства. Након што је обезбедила место боравка за њу и децу, тужила је повела малолетну децу са собом и од тада, у договору са туженим, деца подједнако бораве код ње и туженог. По престанку заједнице живота странака родитељи тужиле једно време нису прихватили њену одлуку о разводу брака, због чега није имала њихову подршку, што је трајало око пола године, а у међувремену су се њихови односи поправили и тужила сада има пуну подршку и помоћ примарне породице. Има и помоћ и подршку емотивног партнера и његове примарне породице, а деца све време редовно одржавају контакте са бабама и дедама са обе стране. Комуникација између странака функционише у мери колико је потребно ради договора око деце, а деца и даље проводе време са оба родитеља – једну недељу код тужиле, а једну недељу код туженог. Тужила је рођена ...1991. године и по струци је дипломирани Запослена је као административни радник и остварује зараду од око 54.000,00 динара. Њено радно време је од 07,00 до 15,00 часова и ради шест дана у недељи, што укључује и суботу од 07,00 до 14,00 часова. Живи у кући за коју плаћа закупнину у износу од 120 евра месечно, док месечне обавезе, у које спадају трошкови струје, воде, интернета и комуналија, износе око 5.000,00 до 6.000,00 динара. Непокретност у којој тужила живи са децом је старија, приземна, реновирана кућа у којој су просторије опремљене савременим намештајем. Деца са мајком спавају у спаваћој соби на француском лежају и двоседу који се развлачи, док тужилин емотивни партнер када борави код њих, спава у засебном кревету. Постоје услови за боравак деце у овом домаћинству. Тужила не брани туженом да виђа децу, не жели да се деца раздвајају и мотивисана је да јој сво троје деце буде поверено на самостално вршење родитељског права. Деца странака добро су прихватила мајчиног емотивног партнера и имају пристојан однос и уобичајену и нормалну комуникацију. Тужени је рођен ...1989. године и по струци је техничар ..., специјалиста петог степена. Запослен је и остварује месечну зараду од 60.000,00 до 66.000,00 динара у зависности од тога

колико радних дана има у месецу. Његово радно време је од 07,00 до 15,00 часова, с тим што сваки месец ради једну суботу, када добија слободан понедељак. Живи у родитељској кући у којој је живео са тужиљом и заједничком децом пре него што је заједница живота престала, док родитељи не живе са њим, али има њихову помоћ и подршку. Непокретност у којој живи новије је градње, са поткровљем, просторије су опремљене примереним, новим намештајем. И код њега постоје услови за боравак деце. Тужени је тешко поднео прекид заједнице живота са тужиљом и на све начине је покушавао да одржи њихову заједницу живота и сачува брак. Има емотивну партнерку, која има своје двоје деце, са којом деца странака проводе време. Тужени је навео да би тренутно могао да доприноси издржавању малолетне деце износом од по 5.000,00 динара месечно, укупно 15.000,00 динара, а што и тужила сматра да би било у реду. Оба родитеља усмеравају децу да воле и прихвате другог родитеља и гаје код деце љубав према оба родитеља. Оба родитеља поседују адекватне компетенције за вршење родитељског права и поседују материјалне услове. Мишљење Центра за социјални рад Кула је да је у најбољем интересу мал. ГГ и мал. ДД да буду поверени мајци на самостално вршење родитељског права, а да је у најбољем интересу мал. ВВ да буде поверен оцу на самостално вршење родитељског права, уз одржавање личних односа према предложеном моделу. С обзиром на то да овакав предлог није прихваћен, одређено је комбиновано медицинско – психолошко вештачење, према коме су оба родитеља мотивисана да се брину и ангажују око деце у складу са сопственим родитељским капацитетима, да су способни да виде развојне и узрасне потребе деце и ангажују се у њиховом испуњавању, да је васпитни стил код оба родитеља у оквирима демократског, да су обоје емотивно топли према деци, те да деца уважавају ауторитете оба родитеља и прихватају норме социјалне средине. Позитиван капацитет оба родитеља јесте што нису склони инструментализацији деце против другог родитеља, увиђају значај улоге другог родитеља и потребу да деца несметано одржавају и развијају релацију са другим родитељем. Примарни интерес сво троје деце је да се не раздвајају, да одрастају заједно, имајући у виду да имају међусобно емоционално блиске односе и да су упућени једно на друго у пружању подршке. С обзиром на то да заједничко вршење родитељског права није могуће, судски вештаци су дискретну предност на плану родитељског функционисања дали тужили. Закључак је да су деца више интегрисана у домаћинство мајке, да испољавају нешто већу усмереност ка мајци на плану емоционалних потреба за пажњом, бригом, телесном блискошћу, отвореном комуникацијом и прихватањем, те да малолетну децу странака треба поверити мајци на самостално вршење родитељског права, уз одређивање широког модела виђања оца са децом, према њиховом предлогу.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, с обзиром да је утврдио да су испуњени услови за развод брака странака, заједничку малолетну децу странака поверио тужили на самостално вршење родитељског права, уредио начин одржавања личних односа заједничке малолетне деце странака са туженим и обавезао туженог да на име доприноса за издржавање заједничке малолетне деце за свако дете плаћа по 5.000,00 динара месечно. Првостепени суд је заједничку малолетну децу странака поверио мајци на самостално вршење родитељског права, јер је сматрао да је најбољи интерес малолетне деце да буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права, с обзиром на то да децу не треба раздвајати и да су деца више интегрисана у домаћинство мајке, да испољавају нешто већу усмереност ка мајци на плану емоционалних потреба за пажњом, бригом, телесном блискошћу, отвореном комуникацијом и прихватањем, прихватајући налаз и мишљење комисије судских вештака, применом члана 6, 65, 77, 266. став 1, 270. и 272. Породичног закона.

Одлучујући о жалби туженог изјављеној против одлуке о вршењу родитељског права, другостепени суд је жалбу одбио као неосновану, сматрајући да је првостепени суд на утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, када је заједничку малолетну децу странака поверио мајци на самостално вршење родитељског права, а имајући у виду налаз и мишљење комисије судских вештак медицинско-психолошке струке. При томе, другостепени суд је имао у виду да је тужени у току поступка истицао примедбе на налаз и мишљење комисије судских вештака, али је сматрао да су се судски вештаци детаљно изјаснили у вези датих примедби и да стога није било места одређивању новог вештачења у смислу члана 271. ЗПП. Другостепени суд је оценио као неосноване и жалбене наводе туженог да првостепени суд није узео у обзир жељу мал. ВВ да живи са оцем, с обзиром на то да је мал. ВВ у Центру за социјални рад изразио жељу да живи са оцем, али да се пред судским вештацима изјаснио да не жели да се одваја од сестре и брата, са којима има веома близак однос, те да се у тој ситуацији првостепени суд правилно руководио најбољим интересом заједничке малолетне деце да се не раздвајају и да је најбољи интерес заједничке малолетне деце да буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права.

По оцени Врховног суда став нижестепених судова да заједничку малолетну децу треба поверити на самостално вршење родитељског права тужили, заснован је на правилној примени материјалног права.

Чланом 3. став 1. Конвенције о правима детета, прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Чланом 8. став 1. Конвенције прописано је да се државе чланице обавезују да поштују право детета на очување свог идентитета, укључујући држављанство, име и породичне везе, како је то признато законом, без незаконитог мешања, а чланом 9. став 3. прописано је право детета одвојеног од једног или оба родитеља да редовно одржава личне односе и непосредне контакте са оба родитеља, осим ако је то у супротности са најбољим интересом детета.

Породичним законом прописано је да у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета (члан 266. став 1).

Сагласно наведеном, најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а елементи за процену су, између осталог, узраст и пол детета, жеље и осећања детета, као и потребе детета (васпитне, потребе становања, исхране, одевања, здравствене бриге и друго).

Нижестепени судови су правилно ценили све елементе за процену најбољег интереса заједничке малолетне деце странака, и правилно закључили да је у најбољем интересу заједничке малолетне деце странака да буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права.

Ревизијом се неосновано указује да нижестепени судови нису ценили мишљење мал. ВВ и да су на тај начин поступили супротно члану 12. Конвенције о правима детета. Напротив, судови су мишљењу мал. ВВ посветили дужну пажњу, у складу са

његовим годинама и зрелошћу, у смислу члана 63. став 3. и 266. став 3. тачка 2. Породичног закона, члана 12. и 13. Конвенције о правима детета, међутим, нижестепени судови нису били дужни да уваже мишљење мал. ВВ да буде поверен оцу на самостално вршење родитељског права, јер су проценили да то није у његовом најбољем интересу. Наиме, мал. ВВ је у Центру за социјални рад изразио жељу да живи са оцем али се пред судским вештацима изјаснио да не жели да се одваја од сестре и брата, са којима има веома близак однос, па како из налаза и мишљења комисије судских вештака произлази да је најбољи интерес заједничке малолетне деце странака да их не треба раздвајати, па како је у најбољем интересу мал. ГГ старе 9 година и мал. ДД старог 4 године, да буду поверени мајци на самостално вршење родитељског права, а да мал. ВВ домаћинство мајке доживљава као примарније, да у извесној мери преферира мајку у односу на оца, доминантно у домену својих емоционалних потреба, то су правилно закључили нижестепени судови да је најбољи интерес заједничке малолетне деце странака да се не раздвајају и да буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права, правилно ценећи све околности случаја.

С тим у вези, неосновани су и наводи ревизије да је требало извести доказ саслушањем мал. ВВ са којим од родитеља жели да живи, с обзиром на то да када је у питању најбољи интерес детета да одлуку не опредељује само мишљење детета, као што је то напред наведено, већ и друге околности. С обзиром на то да је тим органа стратељства и комисија судских вештака обавила разговор са мал. ВВ, то су нижестепени судови правилно закључили да у овом случају није потребно посебно прибавити његово мишљење односно извести доказ његовим саслушањем.

Осталим наводима ревизије оспорава се утврђено чињенично стање и оцена изведених доказа, због чега се ревизија не може изјавити применом члана 407. став 1. ЗПП.

Са напред наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић